

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýľovou, Ph. D. ve věci

žalobce: I. H.
st. přísl. Pákistán
t. č. pobytem ZZC Vyšší Lhoty, Vyšší Lhoty 234, 739 51 Vyšší Lhoty

proti

žalované: Policie České republiky
Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje
Odbor cizinecké policie
sídlem Kounicova 24, 611 32 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 11. 2021, č. j. KRPB-202202-15/ČJ-2021-060022-SVZ,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 6. 11. 2021, č. j. KRPB-202202-15/ČJ-2021-060022-SVZ,
se ruší.
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaná **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná shora označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalobce zajistila za účelem správního vyhoštění. Dobu zajištění cizince stanovila na 120 dnů od okamžiku omezení osobní svobody, tj. od 5. 11. 2021 do 4. 3. 2022. Žalobce namítl nezákonnost napadeného rozhodnutí, neboť nebyly dostatečně posouzeny možné překážky jeho vycestování.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Zajištění žalobce předcházela jeho kontrola dne 5. 11. 2021 hlídkou Policie ČR v obci Jířkovice, při níž žalobce nepředložil žádný cestovní doklad ani jiný doklad, kterým by prokázal svou totožnost a který by ho opravňoval k pobytu na území ČR. Ani lustrací žalobce, po sdělení jeho jména, data narození a státní příslušnosti, nebyla existence pobytového oprávnění zjištěna. Žalobce byl proto na místě kontroly zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a eskortován na policejní pracoviště k dalšímu šetření. Téhož dne bylos žalobcem zahájeno řízení o správním vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).
3. Při výslechu dne 5. 11. 2021 žalobce uvedl, že z Pákistánu odešel, protože se tam začíná válčit, má zranění na ruce a noze, má strach o svůj život. Z Pákistánu odešel za pomoci převaděčů asi před 15 měsíci do Íránu, odkud pokračoval do Turecka, zde čekal na další cestu asi dva týdny, poté se dostal člunem do Řecka, kde pobýval asi 6 měsíců, při pokusech dostat se z Makedonie do Srbska byl z Makedonie několikrát vrácen, po šesti měsících se do Srbska dostal, poté se dostal do Rumunska, kde nastoupil společně s dalšími cizinci do plachtového návěsu kamionu. Cílem jeho cesty je Itálie, kde chce pracovat jako řidič. O azyl nikde nežádal, je si vědom toho, že k pobytu na území České republiky není oprávněn. Rodinu má v Pákistánu, je s ní v kontaktu přes telefon a sociální síť.
4. Žalovaná v napadeném rozhodnutí uvedla, že podle výpisu z Cizineckého informačního systému nemá žalobce udělen žádný druh pobytu nebo víza, který by ho opravňoval k pobytu na území České republiky. To ostatně žalobce sám při výslechu potvrdil. Je tedy prokázáno, že žalobce dne 5. 11. 2021 pobýval na území České republiky neoprávněně. Žalovaná tak dospěla k závěru o naplnění podmínky rozhodnutí podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, neboť v případě žalobce existuje vážné nebezpečí zmaření výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění. To žalovaná odvodila ze skutečnosti, že žalobce zde pobýval neoprávněně, ačkoliv si této skutečnosti byl vědom, jakož i z tvrzení žalobce, že se chce dostat do Itálie a do Pákistánu se vrátit nechce. Mírnější donucovací prostředky by podle žalované s ohledem na tyto skutečnosti účinné nebyly a uložení zvláštních opatření za účelem vycestování podle § 123b zákona o pobytu cizinců by bylo nedostačující a neúčelné. Žalobce nemá dostatečné finanční prostředky, které by pokrývaly jeho potřeby po dobu případného setrvání na území České republiky, ani není schopen si je opatřit a v České republice nežije žádný jeho příbuzný či jiná osoba s povoleným dlouhodobým či trvalým pobytem, která by za něj složila finanční záruku. Žalobce zde nemá hlášen pobyt, pohybuje se jako člověk bez domova.

5. Dobu zajištění na 120 dnů od okamžiku omezení osobní svobody, tj. od 5. 11. 2021 do 4. 3. 2022, stanovila žalovaná s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění. Tyto přípravné kroky žalovaná dále obecně popsala, tj. zabezpečení přepravních dokladů, obstarání letenky nebo vyjednání průvozu cizince přes jiné státy EU, kdy je nutné zajistit policejní eskortu, komunikace s domovským státem o zpětvzetí cizince, přičemž komunikace s Velvyslanectvím Pákistánu je zdlouhavá a i přes řádné úsilí policie dochází ze strany Velvyslanectví Pákistánu ke zpoždění úkonů. Žalovaná uvedla, že bližší časový údaj k vyřízení celé věci lze určit s obtížemi, spíše je nutno se dle dosavadní praxe přiklánět k nekolikaměsíční lhůtě. Obecně celkovou komunikace narušuje celosvětová pandemie onemocnění Covid-19 a přijímaná opatření jednotlivých států. Doba k zajištění potřebných náležitostí pro realizaci správního vyhoštění se tak pohybuje za polovinou zákonného rozpětí doby umožňující zajištění cizince. Stanovenou dobu zajištění pak žalovaná označila za přiměřenou.
6. K možnosti realizace správního vyhoštění žalobce žalovaná uvedla, že nemá žádné informace, které by tento krok neumožňovaly. V případě žalobce existuje (oproti realizaci vyhoštění do států v Evropě) sice menší, přesto však reálný předpoklad výkonu správního vyhoštění, a to ve stanovené době trvání zajištění, neboť není známa překážka trvalejší povahy, která by vyhoštění žalobce bránila.

III. Žaloba

7. Žalobce namítl, že pokud byla prvotní doba zajištění stanovena na 120 dnů za polovinou zákonného rozpětí, měla žalovaná uvést, jaké dílčí kroky bude třeba v této době učinit a jaká je časová náročnost těchto kroků. K tomu však žalovaná zcela nedostatečně konstatovala, že bližší časový údaj k vyřízení věci lze určit s obtížemi a že se s ohledem na dosavadní praxi přiklání k nekolikaměsíční lhůtě. Žalobce odkázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 13. 8. 2021, č. j. 41 A 21/2021-32, podle kterého lze nepochybně požadovat, aby správní orgán kvalifikovaně upřesnil svůj odhad, jak dlouho zabere provedení každého ze specifikovaných úkonů. Správní orgán musí posuzovat tyto otázky přísně individuálně, nikoliv paušálním odhadem. Žalovaná proto měla odhadnout čas na provedení jednotlivých úkonů a fází procesu vyhoštění. Pokud takový odhad žalovaná nedokázala učinit, měla z opatrnosti stanovit kratší dobu zajištění.
8. Žalobce dále s odkazem na čl. 5 odst. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) zpochybnil přiměřenost délky zajištění a citoval z judikatury Nejvyššího správního soudu (sp. zn. 7 As 17/2012, sp. zn. 7 As 97/2012, sp. zn. 2 Azs 57/2014), podle níž § 129a zákona o pobytu cizinců, který umožňuje podat žádost o propuštění ze zajištění, odporuje ústavním požadavkům na přezkum zákonnosti zbavení osobní svobody. Nastavení parametrů následného přezkumu zákonnosti trvání zajištění zamezuje zajištěnému cizinci přístup k efektivnímu soudnímu přezkumu omezení jeho osobní svobody a je tak v rozporu s právem na osobní svobodu podle čl. 8 Listiny základních práv a svobod (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2019, č. j. 6 Azs 170/2019 – 50).
9. Pokud žalovaná nedokáže učinit objektivní časový odhad jednotlivých úkonů nutných k realizaci správního vyhoštění, měla by přistupovat k zajištění na podstatně kratší doby (např. 30 až 60 dní), obzvláště pokud neuvede konkrétní časové úseky jednotlivých kroků

při realizaci vyhoštění. Nic by pak nebránilo případnému prodloužení zajištění a zároveň by se tím zajistil periodický soudní přezkum zajištění. Žalobce by také více rozuměl své aktuální situaci ve vyhošťovacím procesu.

IV. Vyjádření žalované

10. Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že dostala zákonným požadavkům při stanovení doby zajištění. Doby zajištění nestanovila svévolně, ale s ohledem na faktické úkony, které bylo nutné v souvislosti s vyhoštěním žalobce učinit. Přestože nepřiradila ke každému dílčímu úkonu potřebnému pro přípravu výkonu správního vyhoštění dobu předpokládanou k jeho realizaci, z napadeného rozhodnutí je seznatelné, jakými úvahami se při stanovení doby zajištění řídila. Zajištění na 120 dnů je přiměřené složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění žalobce do Pákistánu.
11. Žalovaná nesouhlasí s tím, že by zajištění na 120 dnů vylučovalo jeho soudní přezkum v rozumných intervalech. Žalobce se mohl obrátit na soud nebo požádat o propuštění podle § 129a zákona o pobytu cizinců. Žalovaná navíc provádí pravidelné přezkouvání důvodů trvání zajištění podle § 126 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Souhrn těchto prostředků je dostatečnou zárukou toho, aby zajištění trvalo pouze po nezbytně nutnou dobu.

V. Posouzení věci soudem

12. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Soud žalobu přezkoumal v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu zjištěného k datu vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1, 2 s. ř. s.).
13. O žalobě krajský soud rozhodl podle § 51 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců bez nařízení ústního jednání. Žalobce ani žalovaná nařízení jednání nepožadovali a soud neshledal konání jednání nezbytným.
14. Žaloba je důvodná.
15. Podstatou sporu je otázka, zda byla stanovená doba zajištění v napadeném rozhodnutí dostatečně odůvodněna, resp. zda byla tato doba přiměřená předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění.
16. Podle § 124 odst. 3 věta první zákona o pobytu cizinců „*policie v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění*“. Podle § 125 odst. 1 věta první zákona o pobytu cizinců nesmí doba zajištění překročit 180 dnů a počítá se od okamžiku omezení osobní svobody.
17. Jak vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, při odůvodnění stanovené doby zajištění (či jeho prodloužení) je nutno uvést, „*jaké všechny úkony bude pravděpodobně nezbytné provést k přípravě realizace správního vyhoštění konkrétní osoby. Dále lze nepochybně požadovat, aby správní orgán kvalifikovaně na základě svých zkušeností upřesnil v odůvodnění rozhodnutí svůj odhad, jak dlouho zabere provedení každého ze specifikovaných úkonů (např. obvyklá doba komunikace se zastupitelským úřadem země původu cizince, doba potřebná pro poskytnutí právní pomoci ze strany země původu). Správní orgán musí posuzovat uvedené*

otázky přísně individuálně, nikoliv paušálním odhadem“ (cit. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011-79).

18. V rámci soudního přezkumu rozhodnutí o správním vyhoštění musí soud přezkoumat, zda je stanovení konkrétní doby trvání omezení svobody odpovídající skutkovým okolnostem případu, a zda nebylo svévolné. V posuzované věci dospěl krajský soud k závěru, že rozhodnutí o zajištění (či jeho prodloužení) nedostojí požadavkům na odůvodnění vedlejšího výroku o stanovení doby trvání zajištění.
19. Žalovaná ve svém rozhodnutí uvedla, jaké úkony je třeba vykonat za účelem realizace vyhoštění žalobce. Součástí přehledu těchto úkonů však není ani přibližný časový odhad trvání jednotlivých fází procesu správního vyhoštění. Ostatně sama žalovaná výslovně přiznává, že bližší časový údaj k vyřízení celé věci lze určit s obtížemi, a to zejména s ohledem na obtíže při komunikaci s Velvyslanectvím Pákistánu. Jistě nelze bazírovat na tom, aby každý budoucí krok, směřující k realizaci vyhoštění cizince, bylo nutno konkrétně časově (alespoň odhadem) specifikovat. Krajský soud si je vědom toho, že v některých případech může být obtížné odhadnout délku jednotlivých úkonů předcházejících vyhoštění cizince. V těchto situacích je proto akceptovatelné, pokud žalovaná přizná, že objektivní časový odhad jednotlivých úkonů učinit nedokáže. V takových případech je však nutné zohlednit pravidlo, že čím je stanovená doba zajištění delší, tím intenzivnější je omezení základního práva na osobní svobodu a tím pečlivější musí být i zdůvodnění doby zajištění (shodně viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 8. 11. 2021, č. j. 41 A 28/2021-22).
20. Krajský soud se proto i v této věci přiklání k závěru, že pokud žalovaná není schopna učinit objektivní časový odhad jednotlivých úkonů, jejichž výsledkem bude realizace správního vyhoštění cizince, je na místě stanovit kratší dobu zajištění. Důvodem takového postupu je zajištění možnosti soudního přezkumu v kratších intervalech, přičemž v rámci takového následného přezkumu bude možné prověřit, zda žalovaná v řízení postupuje bez zbytečných průtahů, aktivně, pečlivě a svědomitě tak, aby mohlo dojít k naplnění primárního cíle zajištění, tj. vyhoštění cizince z území.
21. V situaci, kdy nebyl možný alespoň přibližný časový odhad vymezení jednotlivých úkonů, nelze podle krajského soudu přistoupit ke stanovení doby zajištění na 120 dnů, která je příliš dlouhá. Ke stejným závěrům dospěl krajský soud v obdobných případech opakovaně (viz rozsudky ze dne 13. 8. 2021, č. j. 41 A 21/2021 – 32, ze dne 8. 11. 2021, č. j. 41 A 28/2021 – 22, či rozsudek ze dne 8. 12. 2021, č. j. 41 A 32/2021 – 20). Odůvodnění takové doby zajištění je v posuzované věci příliš paušalizující a proto neumožňuje posouzení otázky, zda se jedná o dobu odpovídající individuálním okolnostem případu žalobce. Napadené rozhodnutí proto krajský soud považuje ve vztahu ke stanovení délky zajištění za nepřezkoumatelné.
22. Ve vztahu k námitce žalobce, že stanovená délka zajištění neumožňuje potřebný opakovaný soudní přezkum zajištění, lze přisvědčit tomu, že platná právní úprava soudního přezkumu zajištění vzbuzuje pochybnosti o jejím soudladu s požadavky vyplývajícími z čl. 36 ve spojení s čl. 8 Listiny základních práv a svobod, resp. s čl. 5 odst. 4 Úmluvy. Tyto pochybnosti ostatně vedly Nejvyšší správní soud v řízení sp. zn. 8 Azs 26/2018 k podání návrhu Ústavnímu soudu na zrušení § 129a odst. 3 zákona o pobytu

cizinců (řízení je před Ústavním soudem vedeno pod sp. zn. Pl. ÚS 12/19, doposud nebylo rozhodnuto). Předmětné ustanovení je problematické z toho důvodu, že časově omezuje možnost podání žádosti o propuštění ze zařízení. V tomto ohledu tedy lze souhlasit se žalobcem, že platná právní úprava soudního přezkumu zajištění cizince může v určitých případech znemožňovat přístup k průběžné soudní kontrole zákonnosti zajištění.

23. Zároveň však platí, že ze zákona o pobytu cizinců, ze směrnice 2008/115/ES, ani z Úmluvy neplyne maximální hranice délky prvotního zajištění cizince za účelem vyhoštění. Přiměřenost stanovené doby zajištění je vždy třeba zkoumat s přihlédnutím ke skutkovým okolnostem případu. Jestliže žalovaná zajištění na 120 dnů řádně zdůvodní, je možné jej považovat za přiměřené. V této věci však krajský soud řádné zdůvodnění doby zajištění na 120 dnů postrádá, jak bylo výše rozvedeno. Absence řádného zdůvodnění doby zajištění pak brání tomu, aby bylo možné vůbec přistoupit k posouzení její přiměřenosti.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

24. Krajský soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, a proto jej zrušil [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Vzhledem k tomu, že podle § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je vydání rozhodnutí o zajištění cizince za účelem jeho vyhoštění prvním úkonem v řízení, bylo napadené rozhodnutí zrušeno, aniž by byla současně věc žalované vrácena k dalšímu řízení (srov. § 78 odst. 4 s. ř. s.). Zrušení rozhodnutí o zajištění v tomto případě z povahy věci znamená ukončení řízení (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 1 Azs 495/2019-43, bod 30).
25. Nutno připomenout, že podle § 127 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců musí být zajištění bez zbytečného odkladu ukončeno, rozhodne-li soud ve správním soudnictví o zrušení rozhodnutí o zajištění cizince, o zrušení rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění nebo o zrušení rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení; povinnost propustit cizince přitom vzniká vyhlášením zrušujícího rozsudku.
26. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch a vzniklo mu tak právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady však nevyčísлил. Proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal. Žalovaná úspěšná nebyla a tak jí právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 10. prosince 2021

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýľová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
B. K.